

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองมากเกินไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์
 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์
 การอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองมากเกินไป มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่เข้าในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในชุมชนแออัด สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โดยอาศัยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 460 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยแบบทดสอบ 4 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 การสร้างภาพจากวงกลม
- ฉบับที่ 2 การสร้างภาพจากรูปสี่เหลี่ยม
- ฉบับที่ 3 การบอกประโยชน์ของสิ่งของ
- ฉบับที่ 4 การบอกผลที่จะเกิดขึ้น

และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดู

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลกลางภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โดยนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ไปทดสอบนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่นัดหมายเอาไว้ และแจกแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แก่ผู้ปกครองนำไปให้ผู้ปกครอง

พร้อมทั้งกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 398 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.52

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจหาคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ×

เนื่องจากว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูนั้น ไม่สามารถจำแนกได้เป็น 3 แบบดังที่กำหนดไว้ก่อนการวิจัยคือ แบบปล่อยปละละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองมากเกินไป มีเพียงกลุ่มที่เป็นแบบประชาธิปไตย และกลุ่มที่ไม่สามารถระบุแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ ฉะนั้นในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความคิดสร้างสรรค์ จึงวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับความคิดสร้างสรรค์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ของกลุ่มที่ไม่สามารถระบุแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ กับความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันนั้น เนื่องจากว่าเป็นการเปรียบเทียบเพียงสองกลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นแบบประชาธิปไตย กับกลุ่มที่ไม่สามารถระบุแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ จึงใช้การทดสอบค่า ที (t-test)

ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. เมื่อมองในภาพรวมพบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของในครอบครัวในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นแบบประชาธิปไตย คือร้อยละ 75.71 และร้อยละ 24.29 ไม่สามารถระบุรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้

2. เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านความคล่อง

ในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่า

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนกลุ่มที่ไม่สามารถระบุแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ ในด้านความคล่องในการคิด
ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่า

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่สามารถระบุแบบการอบรม
เลี้ยงดูที่แน่นอนได้ พบว่าความคิดสร้างสรรค์ด้านความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด
และความคิดริเริ่มของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ
.05, .05 และ .01

อภิปรายผล

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิด
สร้างสรรค์

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิด
สร้างสรรค์

การอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิด
สร้างสรรค์

แต่ผลการวิจัยปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวในชุมชนแออัด
ร้อยละ 75.71 เป็นแบบประชาธิปไตย และร้อยละ 24.29 ไม่สามารถระบุแบบการอบรม
เลี้ยงดูที่แน่นอนได้

จากผลการวิจัยดังกล่าว จึงทำให้ไม่สามารถทดสอบสมมติฐานที่ว่า การอบรมเลี้ยงดู
แบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ และการอบรมเลี้ยงดู

แบบคุ้มครองมากเกินไปมีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ได้

ส่วนการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทาง บวกกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถิ่น แพเพชร (2517: 17) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ และ ความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 283 คน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ และการศึกษาของ บอร์ดวิน (Baldwin 1948: 127) ที่ศึกษาเด็กอายุ 4 ขวบ จำนวน 67 คน พบว่าพ่อแม่ที่ปกครอง เด็กแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจ อธิบายเหตุผลในการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัว สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก มักจะทำ หน้าที่เด็กเป็นคนชักชวน อยากรู้อยากเห็น เป็นผู้นำ กล้าแสดงออก กล้าคิดที่จะริเริ่ม

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละเลย แบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองมากเกินไป มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกประเภทการอบรมเลี้ยงดู สามารถ จำแนกได้เพียง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และกลุ่มที่ไม่สามารถระบุรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ จึงทำให้ไม่สามารถทดสอบสมมติฐานข้างต้นได้ ผู้วิจัยจึงได้ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ไม่สามารถระบุรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่สามารถระบุรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แน่นอนได้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคล่องในการคิด และด้านความยืดหยุ่นในการคิด แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความคิดริเริ่มนั้นก็พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่สามารถระบุรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่

แน่นอนได้ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนมีน้อยมาก เมื่อพิจารณาจากคะแนนแบบทดสอบ นักเรียนส่วนใหญ่นักเรียนได้คะแนนความคิดริเริ่มน้อย และมีนักเรียนบางคนไม่ได้คะแนนความคิดริเริ่มเลย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาว่าเป็นเพราะองค์ประกอบหรือปัจจัยใด ที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนขาดความคิดริเริ่ม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
2. ควรมีการศึกษาถึงสภาพการอบรมเลี้ยงดูบุตร ของครอบครัวในชนบทที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. ในการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้น นอกจากจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองแล้ว ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กด้วย หรืออาจสังเกตพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เพื่อข้อมูลที่ได้จะมีความสมบูรณ์ และถูกต้องตามความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย